Diagilieva Liudmyla D.
(Kharkiv, Ukraine)

PECULIARITIES OF FORMING PROFESSION ORIENTED FOREIGN LANGUAGE COMMUNICATIVE COMPETENCE OF FUTURE LAW ENFORCEMENT OFFICERS

Abstract. *The article is devoted to the teaching foreign language to future specialists. The article presents the peculiarities of forming profession oriented foreign language communicative competence of future law enforcement officers.*
Key words: *foreign language, competency, competence, foreign language communicative competence, profession oriented foreign language communicative competence, future specialists, future law enforcement officers.*

Дягілєва Людмила Дмитрівна
(Харків, Україна)

ОСОБЛИВОСТІ ФОРМУВАННЯ ПРОФЕСІЙНО - ОРІЄНТОВАНОЇ ІНШОМОВНОЇ КОМУНІКАТИВНОЇ КОМПЕТЕНЦІЇ МАЙБУТНІХ ПРАВООХОРОНЦІВ

Анотація. *Стаття присвячена навчанню іноземній мові майбутніх фахівців. У статті представлені особливості формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетенції майбутніх правоохоронців.*
Ключові слова: *іноземна мова, компетентність, компетенція, іншомовна комунікативна компетенція, професійно-орієнтована іншомовна комунікативна компетенція, майбутні фахівці, майбутні правоохоронці*

Дягилева Людмила Дмитриевна
(Харьков, Украина)

ОСОБЕННОСТИ ФОРМИРОВАНИЯ ПРОФЕССИОНАЛЬНО-ОРИЕНТИРОВАННОЙ ИНОЯЗЫЧНОЙ КОММУНИКАТИВНОЙ КОМПЕТЕНЦИИ БУДУЩИХ СОТРУДНИКОВ ПРАВООХРАНИТЕЛЬНЫХ ОРГАНОВ

Аннотация*. Статья посвящена обучению иностранному языку будущих специалистов. В статье представлены особенности формирования у будущих сотрудников правоохранительных органов профессионально-ориентированной иноязычной коммуникативной компетенции.*

Ключевые слова: *иностранный язык, компетентность, компетенция, иноязычная коммуникативная компетенция, будущие специалисты, будущие сотрудники правоохранительных органов.*

Вихід України на міжнародну арену і приведення діяльності правоохоронних органів до світових стандартів, а також суспільний характер правоохоронної діяльності, обумовлює необхідність формування у працівників ОВС фахово-орієнтованої іншомовної компетенції [1, 2, 3].

Передусім, визначимось з поняттям «компетенція».

У «Новому тлумачному словнику української мови» зазначено, що «компетенція» є «добра обізнанність в чим-небудь; коло повноваженнь якої-небудь організації, установи, особи» [4, с. 874]. Аналіз психолого-педагогічної літератури за темою дослідження дозволяє зробити висновок про існування суперечностей у визначенні понять «компетенція» та «компетентність». Деякі автори ототожнюють ці поняття, інші, навпаки, їх диференціюють.

У роботі ми дотримуємось думки В.В. Краєвського та А.В. Хуторського, які дані терміни розрізняють. Термін «компетенція» в перекладі з латинської мови означає коло питань, щодо яких людина добре обізнана, пізнала їх та має досвід. Компетентність у відповідній галузі – це поєднання відповідних знань і здібностей, що позволяють обгрунтовано судити про цю сферу й ефективно діяти в ній [5]. Компетентність формується через досвід, знання, уміння, ставлення та поведінкові реакції. Вона є комбінацією взаємовідповідних пізнавальних відношень і практичних навичок, цінностей, емоцій, поведінкових компонентів, знань та вмінь [6, с. 19]. У такому контексті компетенції розглядаються як операційно-технологічні компоненти в структурі компетентності, а компетентність стає інтегрованою характеристикою якості особистості. Зазвичай науковці поділяють компетенції на професійні, ключові, комунікативні, мовні та іншомовні.

У своєму дослідженні ми дотримуємося думки Д. Хаймса, який вважає, що «іншомовна комунікативна компетенція» - це «знання, що дає змогу індивіду здійснювати функціонально спрямоване мовленнєве спілкування та забезпечує досягнення успіху в комунікації у середовищі іншомовної культури [7]. Ми вважаємо, що професійно-орієнтована іншомовна комунікативна компетенція майбутніх фахівців – це знання, уміння, навички, що дають змогу фахівцям здійснювати функціонально спрямоване мовленнєве спілкування в середовищі іншомовної культури, в тому числі, професійному. Унаслідок результатів власних досліджень, досвіду педагогічної діяльності та на підставі «Загальноєвропейських Рекомендацій з мовної освіти» [8] нами були визначені сутність та структура професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетенції майбутніх правоохоронців, зокрема дільничних інспекторів.

У складі професійно орієнтованої іншомовної комунікативної компетенції майбутніх праоохоронців визначаємо лінгвістичну, соціокультурну та прагматичну компетенції [9].

До складу лінгвістичної компетенції входять лінгвістична, граматична, семантична, фонологічна, орфографічна та орфоепічна компетенції. Соціокультурна компетенція включає країнознавчу та соціолінгвістичну компетенції. До країнознавчої компетенції входять знання та здатність сприймати мову в її культуроносній функції, з національно-культурними особливостями. До соціолінгвістичної компетенції належать лінгвістичні маркери соціальних стосунків та правила ввічливості. У межах прагматичної компетенції розглядаються дискурсивна, функціональна компетенції та компетенція програмування мовлення відповідно до сторін (видів, напрямів) професійної діяльності майбутніх фахівців (пізнавальної, конструктивної, виховної, комунікативної, організаційної, посвідчувальної). Дискурсивна компетенція – це здатність майбутніх фахівців до логічної побудови речень відповідно до вимог, рівня та завдань

спілкування. До функціональної компетенції належить здатність до використання усного та писемного мовлення відповідно до спеціальних функціональних цілей та відповідних мовних форм у здійсненні мікро – і макрофункцій.

До таких мікрофункцій, наприклад, можна віднести надання і запит фактичної інформації, вираження та виявлення ставлення до певних чинників, модальність, волевиявлення, наміри, емоції, спонукання і т. ін. До більш складних за обсягом макрофункцій можна віднести опитування, опис, розповідь, роз'яснення, висування вимог, переконання і т. ін. Компетенція програмування мовлення – це здатність до вибору мовних та мовленнєвих засобів на основі цілей, обумовлених сторонами (видами, напрямами) майбутньої професійної діяльності тих, хто навчається та конкретними ситуаціями професійного спілкування.

Процесу формування іншомовної комунікативної компетенції тих, хто навчається присвятили свої дослідження Л. Бахман, М. Бірам, М. Вятютнєв, М. Головань, Л. Гріднєва, Г. Гринюк, К. Дешам, О. Ізмайлова, С. Козак, С. Ніколаєва, О. Павленко, Н. Прудникова, К. Пюрен, Н. Сура, М. Тано, Ю. Федоренко, Д. Хаймз та ін. [11-16]. Такі автори, як Л. Катона, Д. Золтан вважають, що процес формування іншомовної комунікативної компетенції в немовному навчальному закладі повинен враховувати специфіку цього закладу. Автори висувають такі педагогічні умови формування іншомовної комунікативної компетенції в немовному навчальному закладі, як: поетапність формування комунікативної компетенції, інтенсифікація процесу формування іншомовної комунікативної компетенції та занурення в іншомовне середовище за допомогою проведення рольових ігор, читання спеціальної літератури з відповідної тематики [17].

З боки дидактики вважаємо за необхідне та можливе організувати формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної

компетенції майбутніх правоохоронців як цілеспрямований, рівневий, поступовий, безперервний та системний процес. Такий процес можна поділити на три етапи: початковий, основний та етап самовдосконалення.

На всіх етапах формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетенції майбутніх правоохоронців слід максимальною мірою створювати умови для професійного розвитку останніх. Оскільки правоохоронна діяльність має комунікативний характер, найбільш доцільним у навчанні іноземної мови є комунікативно-орієнтований компетентнісний підхід [18]. Формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативной компетенції під час навчання іноземної мови майбутніх правоохоронців повинно здійснюватися у мовленнєво-комунікативному іншомовному середовищі, спрямованому на забезпечення максимальної релевантності мовленнєвої та професійної поведінки останніх.

Процес формування професійно-орієнтованої іншомовної комунікативної компетенції повинен грунтуватися на таких засадах, як: 1) відповідність, адекватність організаційних форм і засобів навчання змісту професійної діяльності; 2) організація активної та самостійної діяльності тих, хто навчається у процесі опанування ними професійними знаннями, уміннями, навичками; 3) формування у тих, хто навчається прийомів розумової діяльності та оволодіння ними новими та більш ефективними способами діяльності на професійному матеріалі; 4) організація процесу навчання з урахуванням власного та пізнавального досвіду тих, хто навчається; 5) підвищення професійної мотивації і розвиток професійної спрямованості особистості тих, хто навчається.

СПИСОК ВИКОРИСТАНИХ ДЖЕРЕЛ ТА ЛІТЕРАТУРИ

1. Пасько О.М. Система підготовки майбутніх працівників для Національної поліції / Национальный юридический журнал. Теория и практика жовтень 2016 с. – С. 191-194. – Режим доступу: www.jurnaluljuridic.in.ua/archive/2016/5/43.pdf

2. Наилучшая практика первоначальной полицейской подготовки – аспекты учебной программы – Режим доступу: https://www.osce.org/ru/secretariat/109934?download=true

3. Les missions de la police nationale – Режим доступу: http://www.vie-publique.fr/documents-vp/securite_interieure_2005/missions_police.pdf

4. Новий тлумачний словник української мови(у трьох томах). том 1, А – К /Укладачі: В. В. Яременко, О. М. Сліпушко. – Київ, Вид-во ―АКОНІТ‖, 2006. – 926 с.

5. Краевский В. В. Предметное и общепредметное в общеобразовательныйх стандартах / Краевский В. В., Хуторской А. В.// Педагогика. – 2—3. – №3. – С. 3-10.

6. Компетентнісний підхід у сучасній освіті: світовий досвід та українськи перпективни: Бібліотека з освітньої політики/ Під заг. Ред. О.В. Овчарук. – К.: «К.І.С», 2004. - 112 с.

7. Hymes D. On Communicative Competence // C.J. Brumfit and Johnson (eds). The Communicative Approach to Language Teaching. London, 1979/ - P. 5-27

8. Загальноєвропейські Рекомендації з мовної освіти: вивчення, викладання, оцінювання [Наук. Ред. укр. Вид-ня С. Ю. Ніколаєва]. – К.: Ленвіт, 2003. – 237 с.

9. Дягілєва Л. Д. Сутність і структура іншомовної комунікативної компетенції майбутніх дільничних інспекторів/ Л. Дягілєва // Гуманітарний вісник Державного вищого навального закладу «Переяслав-Хмельницький державний педагогічний університет імені Г.С. Сковороди». Педагогіка. Психологія. Філософія. – 2013. – Вип. 28(2). – С. 106-111. – Режим доступу: http://nbuv.gov.ua/UJRN/gvpdpu_2013_28_2_23

10. Гринюк Г. А. Етапи формування іншомовної комунікативної компетенції у студентів економічних спеціальностей / Гринюк Г. А., Семенчук Ю. О // Іноземні мови. – 2006. – №2. – с. 22–27

11. Ізмайлова О. А. Формування іншомовної комунікативної компетенції як структурного компоненту комунікативної культури студентів мовних ВНЗ / О. А. Ізмайлова // Викладання мов у вищих навчальних закладах освіти. – 2010. – № 17. – с. 66 –72.

12. Козак С. Формирование иноязычной коммуникативной компетенции будущих специалистов морского флота: дис. канд. пед. наук: 13.00.04 / С. Козак. – Одеса, 2001. – 224 с.

13. Ніколаєва С. Ю. Цілі навчання іноземних мов в аспекті компетентнісного підходу// Іноземні мови. - 2010. - No 2. – С. 11-17.

14. Christina Dechamps. L'enseignement du français juridique en centre de langues: quelques perspectives // La formation en langues/LANSAD dans les centres de langues: état des lieux et perspectives. – 2015. - Vol. XXXIV N° 1.- Режим доступу: https://journals.openedition.org/apliut/5094?lang=en#text

15. Marcelo Tano. L'apprentissage par problèmes: une méthode active d'enseignement des langues étrangères pour spécialistes d'autres disciplines// Numéro spécial 1 - Du secteur Lansad et des langues de spécialité.-2016. - Vol. 35 N° spécial 1.- Режим доступу: https://journals.openedition.org/apliut/5553

16. Puren, Christian. Trois exemples de méthodes // La didactique des langues-cultures comme domaine de recherche, Dossier n°2 – Режим доступу: www.christianpuren.com/bibliothèque-de-travail/005/

17. Katona L., Zoltan D. The C-Test. A Teacher-Friendly Way to Test Language Proficiency // Teachers Development. Washington, 1994. P. 271.

18. Key Competence for Life Long Learning. / A European Comission, 2005. – Режим доступу: http://ec.europa.eu/education/policies/2010/doc/basicframe.pdf